

буттям ігрового досвіду почуття, знання та якості – співчуття, знання про різні способи саморозвитку, рух по «піраміді потреб», жагу до освіти, волю до влади не тільки в ніцшеанському визначенні, усвідомлення зв'язку свого розвитку та навколишнього світу, агресію як засіб розвитку, прагнення в стані обмеженості в ресурсах знайти оптимальний шлях розв'язку проблеми, розуміння альтернативних шляхів та бажання їх знайти, змагальність, критерії достойного суперника чи гідного партнера. Найголовніше серед даного нам іграми – чіткість ігрової бази, котра породжує мрії про зрозумілий «оцифрований» реальний світ, можливості якого від цього не зменшуються, а, навпаки, розширюються до безмежності.

Література:

1) Делез Ж. Ницше / Жиль Делез; [пер. с франц. С. А. Фокина]. – СПб. : АХІОМА, 2001. – Режим доступу: <http://www.nietzsche.ru/look/xxb/delez/>. – [Название с экрана].

2) Bomthuys D.nGamescom 2013. Cosplay edition / Darryn Bomthuys. – Режим доступу: <http://www.lazygamer.net/24/gamescom-2013-cosplay-edition>. – [Назва з екрана].

Топос естетичного об'єкта в екологічній естетиці

Любов Ляшко

КНУ ім. Т. Шевченка (Київ, Україна)

Естетика як дисципліна з моменту свого становлення робить зусилля, спрямовані на виявлення суттєвих характеристик і критеріїв для виокремлення особливої групи об'єктів – «естетичні об'єкти». У рамках класичної естетики твір мистецтва розглядається як об'єкт естетичної оцінки, що пов'язано з уявленням про нефункціональне «чисте мистецтво», єдиним сенсом якого є бути носієм естетичної функції, закладеної безпосередньо автором.

Класична естетика складає ядро сучасної естетики, проте в ХХ ст. виникає безліч феноменів естетичної свідомості і художньої практики, які не можуть осмислюватись суто завдяки науковому інструментарію класики. Імпліцитно складається конструкт некласичної естетики.

Нонкласика констатує, що результатом креативної діяльності сучасного художника є об'єкт, тобто щось об'єктивно існуюче і запропоноване в культурному просторі суб'єктові для естетичного сприйняття. У цьому ключі нас цікавить екологічна естетика, яка належить до інтелектуальної і культурної еволюції нашого часу. Екологічна естетика – це галузь естетичної науки, що аналізує форми, символічний сенс і цінності навколишнього середовища як естетичного об'єкта.

Фінський філософ Ю. Сепанмаа в роботі «Краса навколишнього середовища: основна модель для екологічної естетики» визначає термін «естетичний об'єкт» як двозначний: 1) об'єкт, що володіє естетичними якостями; 2) будь-який об'єкт, що є предметом естетичних досліджень. Водночас він виділяє слабкий і сильний смисл терміна «естетичний об'єкт»: «у слабкому сенсі естетичний об'єкт визначається суто манерою оцінки, а в сильному сенсі як додаток потрібен певний вид корисності» [Сепанмаа 1993, р. 32]. Філософ пропонує класифікацію естетичних об'єктів: серед них два типи (природні і штучні) і три види: твори мистецтва; природне і штучне навколишнє середовище; мистецтво навколишнього середовища.

Твори мистецтва за визначенням є об'єктами естетичної оцінки, але це абсолютно не означає, що вони обов'язково повинні бути оцінені лише таким способом. Об'єкти навколишнього середовища стали естетичними завдяки певному виду дослідження. Якщо говорити про естетичний розгляд природних об'єктів, то він не є об'єктивним, оскільки людина-дослідник перебуває в природі, а тому естетична оцінка повинна припустити певну незалежність від природних предметів першої необхідності або задоволення її основних потреб. Від спостерігача залежить, чи стане навколишнє середовище естетичним об'єктом, чи ні. Більший ступінь свободи суб'єкта в оцінці даного об'єкта відрізняє його від інших естетичних об'єктів: «кожен об'єкт можна оцінювати естетично, але не кожен об'єкт – естетичний» [Сепанмаа 1993, р. 32]. Будь-який об'єкт навколишнього середовища може отримати статус естетичного, якщо суб'єкт сприйняття володіє естетичним досвідом, тому екологічна естетика будується на перетині естетичного і неестетичного трактування «прекрасного».

Канадський філософ А. Карлсон вважає, що екологічна естетика розширила межі традиційної філософської естетики за рахунок її предмета:

1) об'єкти оцінки простягаються від незайманих природних на-

навколишніх середовищ до крайньої межі, до традиційних творів мистецтва, а іноді включають навіть деякі з останніх;

2) об'єктами розгляду стають тепер не тільки величезні утворення, а й маленькі й тісні формування навколишнього середовища;

3) об'єктами оцінки можуть бути неординарні і типові, екзотичні і звичайні елементи довкілля, а також те навколишнє середовище, яке ми бачимо щоденно [Carlson 2011].

Американський філософ А. Берлеант називає екологічну естетику «прикладною естетикою» – «цілеспрямоване застосування естетичних цінностей і принципів до питань щоденного життя, діяльності й об'єктів, які слугують певній практичній меті, від одягу й автомобілів до човнів, будівель і поведінки» [Berleant 1992, xii].

Отже, в історії існування естетики як науки відбувались трансформаційні процеси щодо розширення і перегляду естетичного поля і топосу його основних категорій, серед них і категорія «естетичний об'єкт». У межах екологічної естетики як естетичний об'єкт виокремлюється навколишнє середовище, що протиставляється твору мистецтва, який споконвічно визнавався як єдиний об'єкт естетичної оцінки.

Література:

1) Berleant A. The Aesthetics of Environment / A. Berleant. – Philadelphia : Temple University Press, 1992. – 256 p.

2) Carlson A. Environmental aesthetics / A. Carlson // Routledge Encyclopedia of Philosophy. – London : Routledge, 2011/ – Режим доступу: <http://www.rep.routledge.com/article/M047>. – [Назва з екрана].

3) Sepanmaa Y. The Beauty of Environment : A General model for Environmental Aesthetics / Sepanmaa Y.. – Helsinki : Environmental Ethics Books, 1993. – 191 p.